

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ; ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Павлова Ю.В.

студент,

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ ТРЕТЬОГО ВІКУ ЗА КОРДОНОМ ТА В УКРАЇНІ

Стрімке поширення інформаційних потоків змушує людину швидко пристосовуватись до нових інноваційних технологій. Однак, не всі соціально-демографічні категорії суспільства, а особливо люди похилого віку, можуть вчасно отримати інформацію, яка їх цікавить. Для цього в Європі та в Україні, зокрема, створюються різноманітні навчальні програми з потужним інформаційно-ресурсним забезпеченням, метою яких є інтеграція осіб похилого віку у сучасний світ.

Дану тему вивчали М. Азарина, С. Федоренко, Є. Халицьки, Н. Шахматов, однак досвід організації інформаційно-ресурсного забезпечення в університетах третього віку за кордоном та в Україні потребує ретельного аналізу, що і є метою даної статті.

Освітній проект для осіб, які вийшли на пенсію, – «Університет третього віку» створений в Україні у 2008 році, в той час як подібні програми вже давно успішно функціонують у країнах Європи. Створення першого університету відбулось в місті Тулуза (Франція) ще на початку 1970-х за ініціативою професора П. Велла. Його пілотний проект – літня школа в Тулузі для людей похилого віку, в 1972 р. мала великий успіх, а через рік, в 1973 р. ідея оформилася в Університет третього віку, який виник поруч з Тулузьким університетом та черпав звідти викладацьку базу [5, с. 134].

У 1976 році П. Велла створив міжнародну організацію, центральний інформаційний координуючий орган «Університету третього віку» – «Інтернаціональну асоціацію університетів третього віку» (AUITA, фр. Association Internationale des Universités du Troisième Âge,). Зупинимось детальніше на закордонному досвіді

організації інформаційно-ресурсного забезпечення університетів третього віку.

У США та Канаді рух Elderhostel вже багато років пропонує своїм слухачам добре організовані інформативні навчальні програми, які дають можливість познайомитись з народами інших країн та континентів. Цей інститут сприяє розвитку автономних навчальних організацій третього віку, більшість з яких в цих країнах діють під загальною назвою «Навчання в Інститутах Пенсійного Віку» [4, с. 142].

Центр загальної наукової підготовки ZAWIW (Zentrum für Allgemeine Wissenschaftliche Weiterbildung), що діє в університеті Ульм, у Німеччині, є провідною установою для розробки програм не тільки для студентів третього віку з Німеччини, але й інших національних меншин та для співпраці різних поколінь. Велику увагу у центрі приділяють ознайомленню слухачів з інформаційно-комунікативними технологіями та використанню їх на практиці. ZAWIW запровадив партнерську підготовку викладачів комп'ютерної грамотності для людей похилого віку. У 2009 році стартував Європейський проект «e-Learning a later life» (e-LiLL) метою якого є навчання осіб третього віку в галузі інформаційних технологій [4, с. 143].

У польських університетах третього віку всім бажаючим надають можливість самим брати участь в інформаційних освітніх програмах. Для цього використовується друкована продукція у вигляді документів, інформаційні листівки тощо. У ході навчання літні люди навчаються базовому рівню роботи на персональному комп'ютері, вчать користуватися ресурсами мережі Інтернет, відправляти листи по електронній пошті, реєструватися на сайтах і багатьом іншим можливостям Інтернету [1, с. 152].

Велика увага інформаційно-ресурсному забезпеченню університетів третього віку приділяється в Росії. Так, в Університеті третього віку (м. Белгород) кожного тижня проводиться інформаційний день, що допомагає організувати навчальний процес та розвантажити координаторів. На базі Санкт-Петербурзького національного дослідницького університету інформаційних технологій створений Онлайн-університет для літніх людей. Основними цілями такого проекту є: формування інформаційної культури старших поколінь в Росії; створення системи якісної та доступної дистанційної освіти для дорослих; подолання інформаційної нерівності та соціально-культурної виключеності літніх громадян. Однією з найважливіших функцій ресурсного

центру є поширення кращих практик та залучення людей похилого віку в активну культурну діяльність та суспільне життя через освіту з використанням інформаційно-ресурсного забезпечення.

Соціальні програми «Бабуся-онлайн» та «Дідусь-онлайн», створені в Росії в 2008 р., стали масштабно вирішувати проблему подолання інформаційного розшарування суспільства шляхом масового залучення людей літнього віку в освоєнні інформаційних технологій (комп'ютера та мережі Інтернет), за рахунок створення для них мережі комп'ютерних класів. Кількість осіб, які вступили в програму, складає на сьогоднішній день 6450 пенсіонерів і щодня поповнюється, а загальна кількість бажаючих навчатися становить десятки тисяч людей. Проект безкоштовного навчання комп'ютерної грамотності людей похилого віку обумовлений 14-річним досвідом роботи з даною категорією громадян. У 2009 р. проект «Бабуся-онлайн» отримав національну премію за кращий проект в галузі суспільних зв'язків [2].

В Україні необхідність інформаційно-ресурсного забезпечення визначено в Наказі Міністерства соціальної політики України «Про впровадження соціально-педагогічної послуги «Університет третього віку» [3]. Одним із основних завдань є формування та розвиток навичок використання новітніх технологій, насамперед інформаційних та комунікаційних, а також, підвищення якості життя людей похилого віку, завдяки забезпеченню доступу до сучасних технологій та адаптації до технологічних перетворень. Під час організації надання послуги, в залежності від потреби слухачів університетів третього віку, рекомендовано утворювати факультет комунікаційних та інформаційних технологій. Метою впровадження інформаційно-ресурсного забезпечення є підвищення якості життя однієї з найбільш значущих для держави соціальних груп населення – пенсіонерів, шляхом подолання їх інформаційної, соціальної ізоляції та самотності [3].

Важливим етапом є створення умов для спілкування поколінь на базі мережі Інтернет і сайту; масове навчання старшого покоління навичкам роботи з комп'ютером та Інтернетом, а також подолання у літніх людей психологічного бар'єру перед новими технологіями.

Факультет інформаційної освіти для літніх людей вже запровадили у Львівській, Дніпропетровській, Чернігівській, Волинській областях та інших великих містах України, серед яких є і Освітній Центр «Університет третього віку» (далі – ОЦ УТВ) у Миколаєві. Основну інформацію слухачі ОЦ УТВ отримують тільки від координатора, це створює додаткове навантаження. Не вистачає

інформаційних буклетів, дошки оголошень, ефективного інтернет-ресурсу, з яких би слухачі змогли отримати повний обсяг інформації та відповіді на питання. В ОЦ УТВ кожного місяця випускається газета «Пенсионер», де подані цікаві факти щодо діяльності Освітнього Центру «Університет третього віку». Але вона вимагає вдосконалення та більш цікавого наповнення.

На інформаційному напрямі в ході навчання слухачі засвоюють базовий рівень роботи на персональному комп'ютері, вчать користуватися ресурсами мережі Інтернет, відправляти листи по електронній пошті, реєструватися на сайтах і багатьом іншим можливостям Інтернету. Багато пенсіонерів бажають вивчити базовий рівень роботи на комп'ютері, тому є необхідність вдосконалювати інформаційно-ресурсне забезпечення Університету третього віку.

Таким чином, було проаналізовано досвід організації інформаційно-ресурсного забезпечення в Університетах третього віку за кордоном та в Україні, зокрема виявлено специфіку інформаційно-ресурсного забезпечення на прикладі Освітнього Центру «Університет третього віку» в Миколаєві.

Список використаних джерел:

1. Азарина М. Университеты третьего возраста в России и Польше: общее и различие / М. Азарина // Rocznik Instytutu Polsko-Rosyjskiego. – 2012. – № 1(2). – С. 147-157
2. «Бабуся-онлайн» та «Дідусь-онлайн» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://babushka-on-line.ru>.
3. Наказ Міністерства соціальної політики «Про впровадження соціально-педагогічної послуги «Університет третього віку» від 25.08.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/provprovadzhenija-socialno-pedagogichnoyi-poslugi-universit-doc72450.html>.
4. Сігова А. Забезпечення освітою людей похилого віку у сучасному світі / А. Сігова // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць. – 2011. – № 3. – С. 137–147.
5. Федоренко С. Університети «третього віку» як складова безперервної освіти: зарубіжний досвід / С. Федоренко // Педагогічний процес: теорія і практика: збірник наукових праць. – 2014. – № 1. – С. 133-138.
6. Халицки Е. Обучающая геронтология / Е. Халицки // Новые знания. – 2005. – № 3. – С. 448-449
7. Шаповаленко И.В. Возрастная психология. / И.В. Шаповаленко. – М.: Гардарики, 2005. – 349 с.
8. Шахматов Н. Психічне старіння / Н. Шахматов. – К.: Наукова думка, 2003. – 122 с.